

Ocenenie Klenovských novín

Bratislava (bh) - V mesiaci január zaznamenal obecný mesačník Klenovské noviny historický úspech, keď v celoslovenskej súťaži Miestne noviny 2007 získal druhé miesto - vynikajúce ohodnotenie a ocenenie snaženia všetkých tých, ktorí sa na jeho príprave podieľajú.

Vyhlasovateľom tejto celoslovenskej súťaže o najlepšie obecné, mestské, regionálne a miestne kultúrno-informačné noviny a časopisy boli Národná osвета, mesačník pre rozvoj miestnej kultúry a záujmovej tvorivosti, Slovenský syndikát novinárov, Klub regionálnej a podnikovej tlače SSN, Katedra žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Obecné noviny, týždenník miest a obcí na Slovensku a Národné osvetové centrum v Bratislave.

Pre súťažné obdobie, ktoré trvalo od 1. septembra 2006 do 31. augusta 2007, boli hlavnými kritériami hodnotenia: kvalita obsahu, vizuálny dojem (grafická úprava, práca s fotografiou a ilustráciami, polygrafický výstup)

a tematické zameranie, kde popri témach, ktoré monitorujú politické, kultúrne,

športové dianie sa kládol dôraz aj na regionálne tradície a historické osobnosti.

PhDr. Nataša Slavíková, generálna riaditeľka sekcie médií, audiovízie a autorských práv Ministerstva kultúry SR pri príhovore na slávnostnom vyhlásení výsledkov súťaže

Opýtali sme sa starostu

V novembrovom čísle Klenovských novín sme požiadali starostu obce JUDr. Pavla Struhára, aby reagoval na kritické pripomienky našich čitateľov, ktorými mapujú život v našej obci. Keďže to boli odpovede na postrehy uverejnené v prvom polroku 2007, v tomto januárovom čísle sa vraciame k tejto problematike, aby sme dali odpoveď na to, čo trápi občanov Klenovca v druhom polroku.

KN: V letných mesiacoch, v dôsledku neprijemnej udalosti z roku 2006, kedy sa Klenovcom prehnala pri-

valová voda, našich občanov znepokojovala pripravenosť obce na povodne: „Každá obec má mať vypracovaný plán protipovodňových opatrení. Nevie, či je tomu tak aj v našej obci, nie som však o tom presvedčený.“

P.S.: Je vypracovaný takýto dokument a je spojený aj s evakuačným plánom obyvateľstva v prípade ohrozenia vodnej nádrže. Sú presne určené priestory, kde by sa v prípade ohrozenia evakuovalo obyvateľstvo. Máme podpísanú zmluvu s obcou Kokava nad Rimavi-

cou, ktorá v prípade takéhoto ohrozenia prijme určitý počet našich občanov a zabezpečí im ubytovanie a aj stravovanie. Potrebne je však urobiť projekty na rizikové miesta, ako sú potoky, odkiaľ sú v prípade prietŕži mračen najväčšie prívaly vôd.

KN: Ďalšia kritická poznámka sa dotýkala Ulice 9. mája: „Prehnala sa prietŕž mračen. Vlni som niekoľkokrát musel upozorňovať vedúcich predstaviteľov na vyčistenie šachty (Ulica 9. mája).

(pokračovanie na strane 2)

Z obsahu:

- Karol Salva: Čo Slovák, to človek
- na kopova sa dá vždy spoľahnúť
- pravidelné rubriky
- aktuálny
- výsledky z bedmintonu

Oslobodenie Klenovca

Dňa 23. januára si pripomíname oslobodenie Klenovca. V tento deň roku 1945 Nemci pod tlakom frontu vyhodili železobetónový most cez rieku Rimavu na ceste smerom na Kokavu. Výbuch poškodil okolité domy a nemeckí vojaci boli prinútení Červenou armádou ustúpiť smerom na Ráztočné. Tu sa držali v pripravených opevneniach 5 dní. Ich presun do hôr si vyžiadali aj niekoľko obetí. Na Čremoši narazil Ján Láska s neznámym partizánom na nemeckú hliadku. Pokus ujsť do lesa sa im nepodaril. Ján Láska bol namieste zastrelený a partizána odvieďli na Ráztočné a tiež zastrelili. Päť nemeckých vojakov padlo pri prestrelke s partizánmi, ktorých viedol partizánsky komisár Brndiar z Klenovčoka.

V Klenovci Červenú armádu vystriedala Rumunská armáda, ktorá 28. januára 1945 zaútočila na nemecké jednotky. Tieto 29. januára klenovský chotár opustili. Zanechali však za sebou podmiňované cesty a chodníky, na čo doplatilo päť občanov svojimi životmi a štyria boli zmrzačení. Nemci ešte pri ústupe medzi Veprom a Železnou bránou postrielali dobytka a kone, ktoré zhabali Klenovčanom, pretože pre veľký sneh ho nemohli cez hory previesť.

(bh)

Udialo sa ...

***15. januára** zasadala na OcÚ v Klenovci programová komisia prípravného výboru Klenovskej rontouky 2008 v zložení JUDr. Pavel Struhár, starosta obce, Mgr. Blažena Hrušková, zástupkyňa starostu, Jaroslav Zvara, riaditeľ MKS a Stanislava Zvarová, pracovníčka GMOS v Rimavskej Sobotě.

***18. januára** sa starosta obce Pavel Struhár zúčastnil na slávnostnom zasadnutí Akadémie vzdelávania v Rimavskej Sobotě, ktoré sa konalo za účasti predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Milana Murgaša.

***22. januára** starosta obce JUDr. Pavel Struhár rokoval s riaditeľkou pobočky banky Dexia v Brezne Ing. Daxnerovou o možnostiach poskytnutia dlhodobých úverov pre obec za účelom spolufinancovania obecných projektov z fondov Európskej únie.

***24. januára** sa v Banskej Bystrici stretli starosta obce JUDr. Pavel Struhár a predseda finančnej komisie Ing. Michal Kňažek s Ing. Františkom Rigom, pracovníkom Povodia Hrona, a Ing. Štefanom Repkom, projektantom ohľadom prípravy nového rozhodnutia o využití územia nad vodnou nádržou v Klenovci.

***25. januára** starosta obce JUDr. Pavel Struhár rokoval so zástupcami elektrární, telekomunikácií a miestneho káblového rozvodu o príprave rekonštrukcie priestorov medzi obecným úradom a zborovým domom evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

***28. januára** sa na OcÚ v Klenovci uskutočnilo pracovné stretnutie s riaditeľom úradu Banskobystrického samosprávneho kraja Ing. Jánom Marcinekom, na ktorom sa zúčastnili starosta obce JUDr. Pavel Struhár, zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková a riaditeľka DD a DSS Mgr. Katarína Zamborová.

***30. januára** sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár, zástupkyňa starostu a šéfredaktorka Klenovských novín Mgr. Blažena Hrušková a člen redakčnej rady zodpovedný za grafickú úpravu Ing. Michal Kňažek zúčastnili v Dome novinárov Slovenského syndikátu novinárov v Bratislave na odbornom seminári spojenom s vyhlásením výsledkov 2. ročníka súťaže Miestne noviny 2007.

(bh)

Opýtali sme sa starostu

(dokončenie zo strany 1)

Prešiel rok, letné búrky začali už v máji, šachta bola znova zanesená. Musel som iniciovať jej vyčistenie. Od pracovníkov som sa dozvedel, že to nie je ich práca. Nemá kto, aspoň jedenkrát za rok pred búrkovou sezónou, skontrolovať a vyčistiť existujúcu kanalizačnú sieť?“

P.S.: Kanalizácia by mala byť na splaškovú a povrchovú vodu. V prípade prevzatia do správy Veólie zodpovedala by ona. Vzhľadom k tomu, že väčšina týchto odpadových kanálov, najmä na povrchovú vodu, nie je v správe uvedenej organizácie, starostlivosť

KN: V auguste sa konali v Klenovci oslavy SNP a náš čitateľ sa zamýšľal nad termínom ich konania: „Je treba považovať nad vhodnejším termínom osláv SNP (29. august), napríklad v predvečer, alebo v odpoľudňajších hodinách počas voľna.“

P.S.: Od roku 1991, teda od môjho pôsobenia v tejto funkcii, žiaľ, až na výnimky, ľudia nemajú záujem o pietne akty, ktoré sú bez väčších programov. Nech je to akýkoľvek deň, akákoľvek hodina, neprídu. Tak sa tieto podujatia, čo sa týka účasti občanov, zabezpečujú pomocou cirkvi a základnej školy.

Starosta obce JUDr. Pavel Struhár pri vybavovaní bežnej agendy

o údržbu leží na bedrách obce a jej občanov.

KN: Bez povšimnutia nezostalo ani upratovanie a čistenie obce: „Čistí sa ten istý úsek – od námestia po ZŠ. Ostatné úseky si nik nevšima.“

P.S.: Za poriadok pred nehnuteľnosťami (aj chodníkov) zodpovedá ich vlastník. Súčasná situácia je taká, čo sa dá, bude sa riešiť aktívnymi prácami. Je to však dočasné riešenie a je len samozrejmé, že to nemôže byť zabezpečené takýmto spôsobom v celom intraviláne obce. Na skonkretizovanie tejto povinnosti vlastníkov, ktorá vyplýva zo zákona, bude vypracované všeobecne záväzné nariadenie obce.

adenia, a tým sa objavila nežiadúca baktéria, čo zdržalo spustenie kúpaliska do prevádzky, pretože sme ho museli opätovne vypustiť, vyčistiť, vydezinfikovať, napustiť, požiadať o odber a rozbor vody a čakať na výsledky. To spôsobilo jeho neskoršie otvorenie.

KN: Návštevníkom kúpaliska „...chýbajú zabudované slnečníky, preliezky pre deti, ponuka v bufete. Služby sú na nízkej úrovni.“

P.S.: Slnečníky boli na kúpalisko zakúpené a za poplatok sa požičiavali. Len záujem zo strany návštevníkov bol minimálny. Preto sa od poskytovania takýchto služieb upustilo. V prípade záujmu nie je žiaden problém zabezpečiť nielen slnečníky, ale aj lehátka a iné. Ponuka v bufete – šírka jeho sortimentu, samozrejme, závisí od dopytu. Základné požadované služby sú poskytované a sú aj predmetom kontrol. Bez nich by toto zariadenie nemohlo byť v prevádzke. Mnohé služby by sa dali poskytovať, ale určite by sa to odrazilo vo výške vstupného, alebo vo zvýšenej strate obce. Pre ilustráciu uvediem náklady na prevádzku v roku 2007 (voda, elektrina, čistiace prostriedky, chemikálie a mzdy) boli viac ako 300 tisíc Sk a príjem zo vstupného predstavoval 90 tisíc Sk a nehovoriac o tom, že každoročne treba na údržbu okolo 200 tisíc Sk.

KN: Posledná pripomienka ku kúpalisku sa dotýkala bezpečnosti: „Vstup do vody by mal byť po skupinkách, čím by sa zabezpečila disciplína, bezpečnosť. Deti (tábor) sa neriadia pokynmi plavčíka.“

P.S.: O miesta plavčíkov nie je záujem, najmä pre nízke ohodnotenie ich práce a aj časovú náročnosť. Vyššia mzda by sa odzrkadlila na vyššej strate.

(bh)

Na kopova sa možno vždy spoľahnúť

Revír PZ Klenovec skrásľuje aj hladina vodnej nádrže o výmere päť hektárov. Brehy jazera tvoria väčšinou vyspelé smrekové porasty Čiernej skaly, Poľany a Hrbkova, nečudo teda, že sa v nich, i pri vode, vytvorila všestranná pohoda pre život jelenej zveri.

Tak to bolo aj počas ruje. V roku 2000 bola v najlepšíšom, keď výbor PZ rozhodol pozvať poľovníckych hostí. Na ich doprovod boli vybraní dvaja skúsení sprievodcovia, a to Jano Trnavský a Ján Brndiar mladší. Mňa osloviť ako „rezervu“ pre prípad, ak by niektorý z tých dvoch nemohol s hosťom ísť, alebo, ak by bolo treba dohľadávať.

Sprievodcovia mali o pohybe jelenej zveri dobrý prehľad, núž vodili hostí do Hrbkova a Čiernej skaly. No v prvom týždni sa im nepodarilo uloviť nič, hoci aj hosť Trnavského striedal, žiaľ, nebol úspešný. V nasledujúcom týždni sa to opakovalo, a to tiež v tých istých lokalitách.

Starý harcovník Jano Trnavský mal už dávnejšie vyhliadnutého jeleňa na Čiernej skale, takého sto deväťdesiatbodového. S veľkou pravdepodobnosťou išlo o toho istého, na ktorého hosť striedal. Ráno im jeleň

zatiehol do mladého porastu a bolo celkom isté, že len kvôli svojmu háremu. Rozhodli sa vyčkať do večera.

Večer im vyšiel na lúku a, ako vo filme, zastal im ideálne na blat. Hosť vystrelil a jeleň zaznačil zásah.

Keď prezerali nástrel, už bolo prítmíe, preto sa rozhodli, že sa dohľadávaniu jeleňa budú venovať až ráno o šiestej, a že pri tom musím byť i ja.

S dobre vedeným a osvedčeným kopovom Amom som čakal pri priehrade až dovtedy, keď prišli. Nechal

som Amovi oňuchať nástrel a pes sa dal do práce. Po niekoľkých metroch sme našli chumáčky jelenej srsti a úlomky kostí z prednej nohy. Tie potvrdzovali aj strelcovo vyjadrenie, že jeleň sa po výstrele správal ako po zásahu na predok. Odbehol k smrekovému porastu, kde sa potom na dvoch miestach položil na zem, aby sa schladil. Chcel som to vzdať, ale potom som sa rozhodol Ama pustiť. A veru o chvíľu už jeleňa staval neďaleko od nás. Vykročili sme vpred, ale keď sme k Amovi prišli, jeho smutný pohľad smeroval k

vode priehrady. Postrelený jeleň začul naše kroky a z posledných síl sa vrhol do vody, aby ju preplával na druhý breh. V ďalekohľade som videl, ako sa mu to podarilo. Postrieľaná predná noha mu opáľala, ale zvládol to i na jednej a zmizol v smrečine. Mal som za to, že sa vracal k svojmu háremu, kde hľadal záchranu.

Veľkou okľukou sme sa teda dostali na opačný breh vodnej nádrže, ale ja som už rezignoval. Jedinú nádej som vkladal do Ama, pretože taký „vykúpaný“ jeleň už po sebe nezanecháva takmer nič. No môj kopov nesklamal. Po dlhšej a strastiplnej dohľadáčke predsa len jeleňa našiel a vytlačil ho na lúku, kde som ho dobre umiestneným výstrelom zbavil útrap.

O chvíľu k nám prišli aj tí z Hrbkova. Boli tiež úspešní. Koniec úspešného lovu sme spoločne zakončili na chate v Čechovom potoku a môžem povedať, že toto lovecké finále bolo veľmi príjemné. No ja som z neho mal radosť najmä preto, že slovenský kopov sa aj tu zaskvel vo vynikajúcej dohľadávačskej forme. A takého istého názoru bol aj šťastný majiteľ trofeje.

Anton Poláčik

člen výboru PZ Klenovec

Činnosť komisií obecného zastupiteľstva

Na prvom zasadnutí obecného zastupiteľstva v tomto volebnom období boli zriadené štyri odborné komisie, ktoré zasadali v roku 2007 podľa vopred vypracovaných plánov práce.

Komisia finančná a správy obecného majetku, ktorej predsedom je Ing. Michal Kňažek, sa stretla sedemkrát a na svojich zasadnutiach sa zaoberala prípravou rozpočtu obce na rok 2007 a následne v jednotlivých mesiacoch aj jeho plnením, rozborom osobných výdavkov, príjmami a výdavkami z prenájmu majetku obce a verejných priestranstiev, z výberu obecných daní a poplatkov, za odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu, z prevádzky kúpaliska, z kina a z Gemersko-malohontských folklórnych slávností. Zaoberala sa tiež hospodárením školských a predškolských zariadení.

Predsedačka komisie sociálnej Mgr. Katarína Zambo-

rová zvolala svojich členov päťkrát. Na zasadnutiach sa zaoberali hlavne opatrovateľskou službou, stravou pre dôchodcov, problematikou osobitného príjemcu.

Komisia kultúry, mládeže, vzdelávania a športu, ktorej predsedačkou je Stanislava Zvarová sa stretla štyrikrát. Predmetom jej stretnutí boli prípravy kultúrnych a športových podujatí, krúžková, záujmová činnosť a súťaže v Materskej škole Karola Pajera, Základnej škole Vladimíra Mináča a Špeciálnej základnej škole v Klenovci, ako aj využívanie ihrísk.

Komisia výstavby, územného plánovania a životného prostredia pracovala pod vedením Michala Antala. Za rok 2007 sa stretla päťkrát a riešila hlavne likvidáciu nelegálnych skládok odpadu, prípravu a odvoz separovaného odpadu. Hodnotila tiež realizáciu rekonštrukčných prác v hoteli Vepor.

(bh)

Klenovčanka

V Klenovci som sa nenarodila, ba ani v Hnúšti či Rimavskej Soboty. Žijem tu však už viac ako dvadsať rokov - a to je najdlhšia časť môjho života na jednom mieste, v jednej obci. Určite najdlhšia, to mi verte - a to aj keby som sa hneď zajtra presťahovala niekam inam a žila tam - no povedzme iks rokov. (Rozumej: iks = x.)

Viem, že dĺžka života na určitom mieste nemusí byť ten najpodstatnejší dôvod pre určenie, kto je kto - teda kto je Bratislavčan, Hnúšťan, Kokavčan, Sobotan atď. Dovoľte mi, aby som sa pokladala za Klenovčanku z toho jednoduchého - horeuvedeného - dôvodu.

My, Klenovčania, máme svoju HYMNÚ - jeden zo znakov našej obce. Veľmi rada si ju púšťam z CD-čka, veľmi rada ju spievam - vtedy sa musím usmievať šťastím. Som za ňu vďačná jej autorom! Rozmýšľam, kedy a kde ju možno počuť na verejnosti. Zažila som ju na folklórnych slávnostiach - poviem vám: to bol zážitok! A

verím, že nielen pre mňa.

Zaujíma ma súčasnosť, ale aj minulosť našej obce. Vypytujem sa ľudí, ktorí si pamätajú „staré časy“. Všetličo by som rada vedela.

Dnes ma zaujíma toto: kto stál na čele našej obce povedzme posledných sto rokov? Je to niekde zachytené? Koho by som sa mohla spýtať konkrétne? A zaujíma to ešte niekoho okrem mňa?

Každý Klenovčan iste pozná obec a jej ulice celkom dobre, možno aj staré názvy, aj súčasné. Iste však nie všetci poznajú všetko. Veľmi by som chcela mať „poruke“ jednoduchú mapku Klenovca s označením ulíc, prípadne čísla domov na nich. Mne sa už totiž neraz stalo, že ľudia, čo nie sú odtiaľto, sa ma spýtovali na adresy - a nie vždy som vedela poradiť. To ma mrzí. Aha, skúsím sa spýtať na pošte, tam iste vedia všetko! Že by mali aj mapku? Uvidím!

(Ing. Anna Germanová)

Chovateľom králikov

Nepравá kotnosť králičie

Králiky patria k polyestrickým zvieratám (opakujúca sa ruja samíc viackrát v roku), to znamená, že rozmnožovanie u nich je možné zabezpečiť po celý rok. Pri samiciach je podnetom k uvoľneniu vajíčok vaječníkov (ovulácia) akt párenia. Po párení v dôsledku nervového a hormonálneho podráždenia nasleduje prasknutie mechúrikov (Graafových folikulov) na vaječníkoch a uvoľnenie zrelých vajíčok. Takýto typ uvoľnenia vajíčok z vaječníkov sa nazýva provokovaná ovulácia. V tomto sa podstatne odlišujú králiky od iných druhov zvierat, ktoré majú spontánnu ovuláciu.

Vo vaječníkoch samičiek dozrievajú súčasne v období ruje viaceré vajíčka. Pri malých plemenách králikov je to zvyčajne 5 až 8, pri stredných plemenách králikov 7 až 15 vajíčok. Kovuláciidochádza asi 10 až 11 hodín po párení. Za tento čas prekonajú spermie vpravené do samičích pohlavných orgánov tzv. kapacitácie, teda aktivácie k prestupu do prostredia vajíčka. O štyri hodiny neskôr

(po skončení ovulácie) sú vajíčka oplodnené.

Oplodnené vajíčka (zygoty) sa presúvajú z vajcovodu do rohov maternice, kde nastáva ich zachytenie (implantácia) a ďalší vývoj do štádia embryí a plodov. Na mieste prasknutých Graafových folikulov sa vytvárajú žlté telieska, produkujúce hormón progesterón. Progesterón zabráňuje tvorbe nových folikulov, podnecuje sliznicu maternice k prípravným zmenám pre prijatie oplodneného vajíčka, ovplyvňuje rast placenty a tiež iné morfolofyziologické zmeny kotnej samice. Hormonálna činnosť žltého telieska končí po okotení. Preto samice krátko po okotení javia ochotu k páreniu a spárené ostávajú vo väčšine prípadov gravidné. Ak dospelé samice neprípúšťame počas 12 až 16 dňového obdobia, dochádza v ich vaječníkoch k vytvoreniu veľkých aktívnych folikulov, ktoré ich nahradia. Výsledkom je, že pri týchto samiciach sú zrelé – aktívne folikuly vo vaječníkoch takmer vždy prítomné.

(pokračovanie na strane 5)

2 kuchyne našich starých mám

V Klenovci sa najmä v predvianočnom období takmer v každom dome robili zakáľacky, ktorými sa naši starí otcovia pripravovali na dlhú zimu. V tomto období mrazu a vízgjajúceho snehu pod nohami konzumovali jedlá z mäsa, ktoré si po zakáľackách starostlivo konzervovali, napríklad aj údením, a ktoré im pomohli ľahšie prežiť. Keďže január je mesiacom, v ktorom sa zima ešte len prehupne do druhej polovice, ako v minulosti hovoriť, že 25. januára sa medveď obracia

na druhú stranu, alebo tento dátum bol známy aj ako obrátenie Pavla, stále bol vhodný čas, aby naše staré mamy varili studeno. Toto jedlo zimy bolo výnimočné a špecifické tým, že sa v teplejšom období pripraviť nedalo. Jeho príprava nie je náročná na suroviny, ale je náročná na čas.

Aj keď sa tohtoročná zima asi nedá porovnať s mrazivou zimou z minulosti, nemusí to byť prekážkou, aby sme si vyskúšali uvariť studeno podľa receptu Anny Mlkvikovej, ktorá ho pripravuje aj dnes, presne

tak, ako ho kedysi varila jej mama a stará mama.

Studeno

„Studeno varím v 10 litrovom hrnci, do ktorého dám 5 dôkladne očistených a umytých bravčových neúdených paprčiek (neúdené preto, aby studeno nebolo veľmi tuhé, silné) a jedno údené kolienko. Všetko zalejeme studenou vodou. Necháme zovrieť a keď vyjdú „šamy“, pozberáme ich, trochu osolíme (aby nebolo veľmi slané, pretože voda vyvrie) a pomaly varíme 3 až 4 hodiny. Potom pridáme 4 - 5 strúčikov pokrájaného cesnaku a varíme ďalšie 3 až 4 hodiny, dovtedy, kým nie je vody asi do pol hrnca a mäso sa neoddeľuje od kostí.

Takto uvarené studeno odstavíme a ešte, ak je treba, prisolíme. Vyberieme mäso, rozdelíme ho do tanierov alebo na pekač a zalejeme uvarenou polievkou. Na vrch dáme trochu mletého korenia a papriky, ktoré studenu dodajú chuť a tiež ho prizdobia.

Stuhnuté studeno podávame s chlebom a komu chutí, môže si pridať aj cibuľu a ocot.“

(bh)

OKIENKO ZÁHRADKÁRA

Február

Prevalil sa nám Nový rok. Záhradky a polia spokojne oddychujú pod snehovou perinou. Ešte stále máme čas na prípravu a naplánovanie si, čo chceme pestovať na záhradkách a v tej súvislosti aj pripraviť sa na nákup rôznych semien a neskôr aj sadeníc. Nezabúdame skontrolovať klíčivosť starších osív, aby sme potom pri výsadbe neboli sklamaní z toho, že nám nevyklíčia. Počas priaznivejšieho počasia môžeme začať s rezom bobuľovín (ríbezle, egreše), jadrovín (jablone, hrušky, dule), okrasných drevín a živých plotov. S rezom kôstkovín (čerešne, višne, slivky) ešte trochu počkáme až sa oteplí, aby sa rýchlejšie zavreli rezné rany

a bola čo najmenšia možnosť napadnutia hubami a plesňami.

Okrem bežne pestovaných rastlín zeleniny a ovocia sa môžeme pokúsiť pestovať aj niektoré menej známe druhy rastlín z oblasti subtropického pásma. Samozrejme musíme im trochu pomôcť prečkať našu drsnú zimu. Niektoré druhy boli dovezené už v dávnejšej minulosti a tak sa prispôbili našim klimatickým podmienkam, že si ani neuvedomujeme, s akých oblastí pochádzajú. Sú schopné „prežiť“ našu zimu. Takýmto druhom, už dávnejšie pestovaným v našom okolí, je moruša čierna a moruša biela (známa aj pod názvom „drevená jahoda“). Moruša čierna pochádza z mier-

nych oblastí Ázie a moruša biela z oblasti Číny. Pôvodne sa v Číne listy moruše používali na chov húseníc priadky morušovej a následne na výrobu hodvábu. V našich podmienkach rastú oba druhy ako vysokokmenné s mohutnou korunou. Plody tvoria súplodia sladkej chuti. Sfarbenie je, podľa druhu, biele, po dozretí až krémové alebo tmavofialové až čierne. Pôvodne bola hojne pestovaná hlavne pri domoch na dvoroch. Rozmnožuje sa semenami a následným zaštepením. Pri dopestovaní zo semena nie je isté, či potomstvo bude mať požadované vlastnosti. Moruša nepotrebuje žiadnu ochranu pred zimou, hlavne staršie stromy sú odolné nízkym teplotám.

Ďalším druhom ovocia s možnosťou pestovania v našich podmienkach vo voľnej pôde je figovník. Pôvodne

pochádza z oblasti Stredozemného mora. Darí sa mu v teplejších oblastiach na juhu, ale aj v našej oblasti nie je až tak problematické dopestovať chutné ovocie. Môžeme ho pestovať priamo v pôde na záhradke. V tom prípade mu musíme počas zimných mesiacov zabezpečiť ochranu, a to formou prikrytia celej rastliny vzdušným obalom naplneným listím, slamou alebo iným materiálom chrániacim proti mrazu a vlhkosti. Literatúra uvádza, že staršie figovníky vydržia bez prikrytia pokles teploty na -10 až -12 °C. Praktické poznatky (za obdobie 15 rokov) sú také, že pri prikrytí a obalení znášajú ešte väčší pokles teploty a to aj pod -20°C. Aj keď by nám časť konárov v zime zamrzla, je figovník schopný ešte vymladieť z výhonov v zemi.

(pokračovanie na strane 5)

Komu slúži viacúčelové ihrisko?

Pohľad na zverejnené tabuľky futbalových súťaží po skončení ich jesenných častí je pre naše futbalové družstvá nie veľmi lichotivý. Mužstvo dospelých po vypadnutí z 5. ligy ani v nižšej súťaži po kolísavých výkonoch nepotvrďuje úlohu favorita ani ambície na opätovný návrat do 5. ligy. Družstvo dorastencov už dlhšiu dobu obsadzuje miesta v spodnej časti tabuľky a aj žiacke družstvo neatakujú popredné miesto vo svojej súťaži.

Príčin tohto nie veľmi uspokojujúceho stavu v našom futbale je isto viac. Jednou z nich je, aj podľa vyjadrenia trénera mužstva dospelých Jaroslava Benca, nedostatok tréningu hráčov. Ukazuje sa, že ani v nižších súťažiach sa bez pravidelného tréningu nedá úspešne konkurovať iným mužstvám. Pre dostatočnú fyzickú kondíciu, techniku hry s loptou v pohybe je potrebný pravidelný tréning, nestačí len hrať raz za týždeň v zápasoch.

U mužstva dospelých sa slabá účasť na tréningoch dá pochopiť, pretože mnohí hráči sú dlhodobo zamestnaní mimo obce, iní bývajú v okolitých obciach, pracujú na zmeny a podobne, takže na pravidelný tréning nema-

jú čas a treba im vysloviť poďakovanie za to, že aspoň v nedeľu odohrajú miesto zaslúženého oddychu futbalový zápas.

Práve preto je potrebné venovať väčšiu pozornosť futbalovej mladi a vytvárať jej čo najlepšie podmienky na ďalší futbalový rast, aby futbal v Klenovci v budúcnosti napredoval.

Z týchto dôvodov mnohí s radosťou privítali otvorenie viacúčelového ihriska ako jednej z možností pravidelného hrania futbalu bez obmedzenia. Isto však boli nemilo prekvapení zverejne-

ním zákazu vstupu na ihrisko a stanovením na naše pomery nezvyčajne vysokého poplatku. Nevieť, aká bola vyťaženosť ihriska od jeho otvorenia, ale z počutia viem, že ho najviac využívali na tréning bedmintonisti, sem – tam rekreačne tenisti, prípadne futbalu starí páni a podobne. Asi najmenej však ihrisko slúži na masové športovanie mládeži, na ktorú asi pri otvorení ihriska najviac myslel predseda vlády Róbert Fico. Je naivné si myslieť, že dlhodobo bude niekto z rodičov detí dávať dozor nad ich hrou na ihrisku, prípadne za to ešte

platiť poplatky. Treba predbíť tomu, aby na ihrisku mohli športovať iba rodiny a deti solventných rodičov a často talentovanejšie deti sa pre nedostatok financií na ihrisko nedostali. Ihrisko má slúžiť všetkým bez obmedzenia a treba vytvoriť čo najlepšie podmienky na jeho najmasovejšie využitie ako alternatívu nástrahám súčasnej spoločnosti (alkohol, drogy, hracie automaty atď.). Výstavba takýchto ihrísk a ich masové využitie je jednou z ciest výchovy zdravej budúcej generácie.

Aj z týchto dôvodov by komisia pre šport a kultúru obecného zastupiteľstva mala prehodnotiť prevádzkovanie a využitie viacúčelového ihriska a vymedziť aspoň trikrát týždenne čas na bezplatné hranie futbalu aspoň školopovinné mládeži. Na prípadný dozor a udržiavanie poriadku v týchto hodinách určitý zodpovedných občanov z radov nezamestnaných v rámci aktivačných prác. Len takýmto spôsobom sa dá pritiahnuť mládež k športu a zamedziť tomu, aby sa z ihriska stal v budúcnosti „súkromný klub“ privilegiovaných, zdroj financií do rozpočtu obce a dobrá myšlienka pri otvorení ihriska zapadla prachom.

Mgr. Slavomír Hruška

Viacúčelové ihrisko na sídlisku nezaháľá ani v zime. O jeho údržbu sa starajú aj mladí dobrovoľníci.

Okienko záhradkára

(dokončenie zo strany 4)

Zimnú prikrývku odstraňujeme na jar podľa počasia niekedy v marci, keď už nepredpokladáme väčšie mrazy. V tomto období môžeme upraviť krík rezom hlavne pri prehustení jednotlivých konárov. Po reze vyteká z reznej rany biele mlieko (latex) tak typické pre fikusy. Latex pôsobí po zaschnutí ako ochrana rany, takže ho z reznej rany neodstraňujeme, počas krátkej doby nám zaschne. Figovník rodi v dvoch termínoch. Prvá násada plodov je na jar, pred tým, ako sa objavia prvé listy. Tieto plody dozrievajú v auguste. Ich veľkosť a chuť je porovnateľná s figami, aké môžeme kúpiť v obchodoch. Druhá násada plodov je na jeseň, v au-

guste až v septembri. Tieto plody už pri pestovaní vonku na záhradke nedozrejú a počas zimy opadnú. Ak by sme chceli zobrať aj druhú úrodu fig, tak by sme ich museli pestovať v nádobách a prezimovať v miestnosti s dostatočným osvetlením, a kde je teplota nad nulou. Figovník nie je náročný na pôdu. Napriek tomu je potrebné pôdu obohatiť o základné živiny, čo sa prejaví v lepšom raste a v bohatšej úrode. Plody konzumujeme čerstvé, ale pri väčšom množstve ich môžeme sušiť, alebo spracovať na kompóty, džemy, víno a podobne.

Zo stredozemnej oblasti bol privezený aj gaštan jedlý. Rovnako ako mnoho iných teplomilných druhov rastlín sa dokázal prispôbiť našim drsnejším podmienkam, a to až tak, že na

zimnú nepotrebuje žiadnu špeciálnu ochranu. Aj keď naša oblasť je hraničná pre pestovanie jedlých gaštanov, strom vytvára mohutnú korunu. Nie každý rok dozrievajú v našej oblasti na jeseň jeho plody, čo je podmienené skorším ochladením. Počas teplej jesene sa môžeme dočkať dobrej úrody. Plody sú známe typické gaštany, ktoré vypadávajú z osbitého obalu (čiasky). Konzumujú sa pečené alebo ako pyr. Do malých záhradiek sa nehodí pre svoj mohutný vzrast.

Všetky horeuvedené druhy, ale aj ostatné neuvádzané druhy, ktoré sú schopné prežiť našu zimu, nám vnesú pri pestovaní v záhradke svojou prítomnosťou trochu exotiky a radosti z dosiahnutých úrod. Ďalšie druhy uvedieme nabudúce.

Jaroslav Jáchim st.

Králiky

(dokončenie zo strany 4)

Aj tak však existuje obdobie, v ktorom staršie folikuly zanikajú a nové ešte nedozreli. V takýchto obdobiach samice nejavia ochotu k páreniu.

Špecifikom králičíc je, že provokovaná ovulácia môže byť vyvolaná nielen párením, ale aj fyzickou prítomnosťou samca, prípadne iných samíc umiestnených v spoločnej klietke. Práve tieto uvedené problémy môžu spôsobiť v chove králikov určité nepriaznivé výkyvy v reprodukcií králikov a tým aj optimálneho využívania samíc pre produkciu mláďat.

Rudolf Kaštan

Čo Slovák, to človek

Spomienka na veľkého národovca Karola Salvu

Pred 95 rokmi, 21. januára 1913, zomrel v Clevelande učiteľ, redaktor, vydavateľ a predovšetkým veľký národovec Karol Salva, ktorý čas svojho života prežil v Klenovci.

Stodvadsať rokov minulo zároveň s rokom 2007 od vtedy, ako Karol Salva v Domovom kalendári, ktorý vydával cez firmu Love-Steiner v Liptovskom Mikuláši, uverejnil článok s titulom Čo Slovák, to človek.

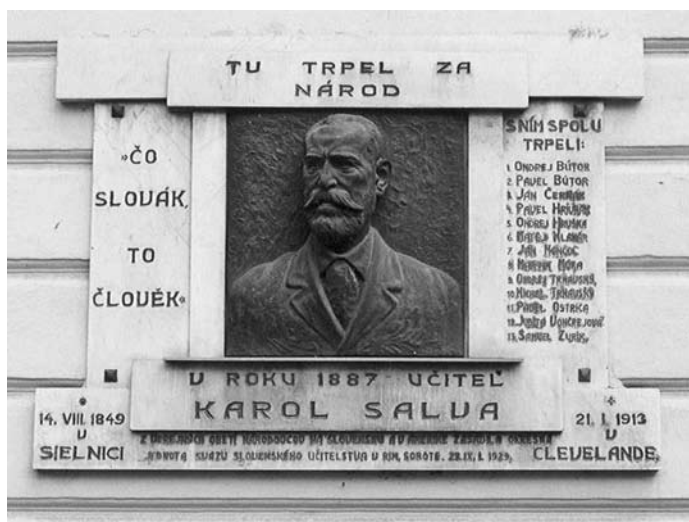
Domový kalendár bola najčastejšie čítaná kniha vtedajšej pospolitosti v rokoch 1883-1887. Bola to doba plne rozvinutej maďarizácie. Mladý učiteľ (asi 37 ročný) sa v článku ohradil proti urážlivej formulácii: „Tót nem ember“, v preklade, Slovák nie je človek. Faksimile článku je priložené a jeho obsah, slovné i vetné, či odstavcové formulácie obstoja, napodiv, aj dnes. Alojz Zbavitel ho nazval článkom „vrúcej lásky k vlastnej krvi, k najsvätejšiemu odkazu predkov, k materinskej reči“, no v realite tej doby sa stal začiatkom ťažkej cesty, ktorú Salva bol nútený aj s rodinou prekonať. Vrchnosť ho suspendovala z učiteľského postu a zakázala vykonávať toto poslanie. V najväčšej biele, trestaný, žiaľovaný, bez bytu a zamestnania dostal finančnú aj ideovú podporu od vtedajších slovenských národovcov, zmochol sa v Ružomberku na tlačiareň. Dvadsaťjeden rokov produkoval rôznorodú tlač, od časopisov, cez knihy a kancelárske tlačivá až do roku 1909, kedy mal už 60 rokov. Hnaný žitím nevoľou zo strany Maďarov predal tlačiareň a odsťahoval sa aj s rodinou do Ameriky, kde znovu uspel, ako farár, až do osudného dňa, kedy na dôsledky zranení, zomrel v roku 1913 v Clevelande, kde bol aj pochovaný. Posledných dvadsaťpäť rokov bol tak činorodý a produktívny, že sa to nedá v rozsahu tohto článku ani zďaleka vyčerpáť.

Jeho profesionálne učiteľské zastávky boli: Horná Lehota (pri Brezne), Liptovská Sielnica, Klenovec – kde

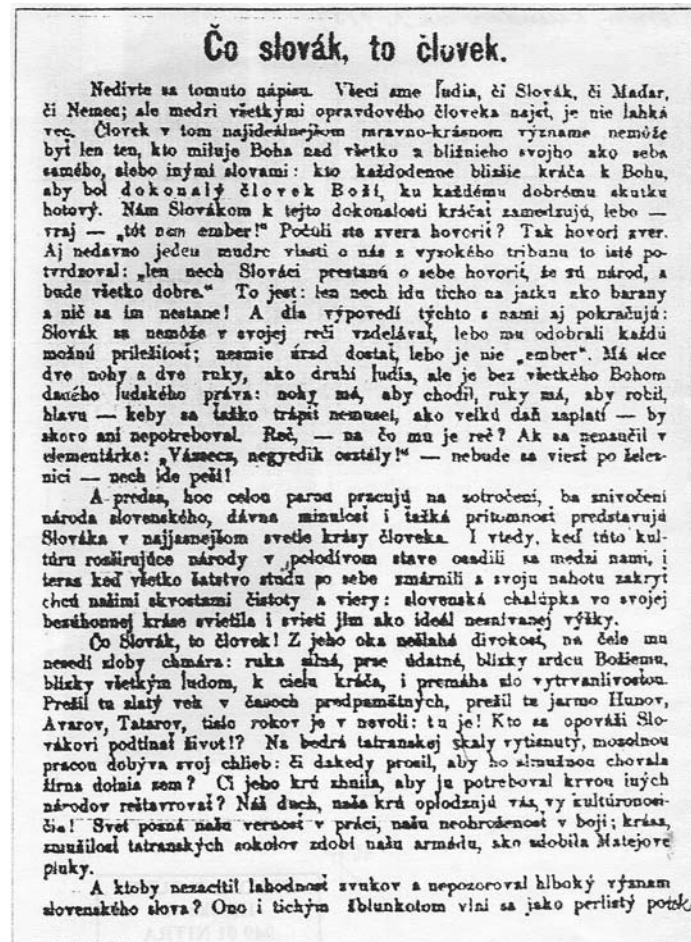
bol dva školské roky 1885-1887, a kde učil piaty a šiesty ročník s počtom 152 žiakov.

Hoci sa v Klenovci na neho kumulovali najväčšie ťažkosti hmotné i rodinné, dostal tu aspoň najväčší

hold po smrti, väčší ako by, fiktívne, mal mať v Ružomberku alebo v rodnej Sielnici. Je to mramorová viacerenitá tabuľa s bronzovým basreléfom jeho hlavy vo vyššom veku a texty, ktoré najlepšie ukazuje fotografia.

Pamätná tabuľa Karola Salvu na námestí v Klenovci, ktoré nesie jeho meno

Faksimile článku Karola Salvu Čo Slovák, to človek

V strede, na spodnej časti, na fotografii zle čitateľné, je napísané: „Z verejných obetí národovcov na Slovensku a v Amerike zasadila Okresná jednota sväzu slovenského učiteľstva v v Rim. Sobote 29. IX.I. 1929“.

Ak chceme rátať, tak už 78 rokov majú možnosť tento monument sledovať a brať si príklad obyvateľa domáci i cezpoňni. Pôvodne bol umiestnený na budove ľudovej školy v Klenovci (Kičínove – nazvanej podľa učiteľa, ktorý tam býval), po jej zániku ho vhodne umiestnili na stenu obecného úradu.

Dielo vytvoril sochár Ladislav Majerský (1900-1965), rodák z Hliníka nad Hronom, absolvent umeleckej priemyselnej školy a AVU v Prahe. Jeho životné dielo je rozsiahle. Žil v Bratislave, výtvarne sa realizoval v portrétoch, medailách a v civilnom žánre s kritickým pohľadom na spoločnosť. Venoval sa tiež objednávkam pre architektúru a pomníkom. V dobe tvarovania Salvu mal okolo 27 rokov. Zomrel v Bratislave 22. 3. 1965.

Keď by sme chceli súhrnne charakterizovať dielo Karola Salvu, musíme uviesť, že bol učiteľ, kantor, redaktor, podnikateľ, vydavateľ, spisovateľ, prekladateľ (nemčina, maďarčina, čeština, angličtina), zbormajster, divadelný ochotník, organizátor divadla a spevokolov (v rodnej obci a v Ružomberku), knihovník a zapisovateľ čitateľského spolku, všestranne publicista v časopisoch, kalendároch, zborníkoch, v závere života farár – kazateľ v USA, otec ôsmich detí s dvoma manželkami – prvá z biele zomrela na tuberkulózu.

Zostalo nám len mlkvo poťať v úcte a obdiv, zároveň však s otázkami. Čo mohol takýto človek urobiť pre Slovákov v priaznivých životných podmienkach? Či by sa ešte našiel v tejto dobe vzdychajúci učiteľov, učiteľ, ktorý by sa aspoň priblížil k takejto produkcii životnej odolnosti a elánu?

Mgr. Koloman Zúrik

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Bedmintová sezóna v plnom prúde

Ako zvyčajne aj počas tejto zimy dominuje športovému daniu v našej obci bedminton. Rebríčkové umiestnenie našich hráčov za rok 2007 i výsledky januárových turnajov opäť potvrdzujú, že predovšetkým v dievčenských mládežníckych kategóriách patrime medzi absolútnu slovenskú špičku.

Popri bedmintone sa však začínajú objavovať ďalšie športové aktivity, ktoré síce majú v našich končinách tradíciu, ale dlhšiu dobu boli v pozícii Šípkovej Ruženky. Máme na mysli ľadový hokej, ktorý vďaka niekoľkým nadšencom z Klenovca ale i Hnúšte opäť ožíva. Hokejoví Klenovskí supi, ako sa sami nazývajú, síce nie sú zatiaľ účastníkmi žiadnej regulárnej súťaže, pravidelne však trénujú, hrajú priateľské zápasy a zúčastnili sa aj viačočného turnaja v Revúcej, na ktorom sa umiestnili za domácim mužstvom na druhom mieste.

Viac informácií o hokejových zanietenoch vám prinesieme v budúcom čísle našich novín.

A teraz aktuálne výsledky z bedmintonu.

(mk)

Šurany 12.1.2008

GP Šurian mladšieho dorastu sa hrala za účasti 27 dorastencov a 31 dorastieniek. Z Klenovca štartovali 4 dievčatá: Surová, Balciarová, Lichancová a Bálintová, pre zranenie chýbala Antalová. V posledných dvoch mesiacoch dosahuje dobré výsledky Romana Surová a aj na tomto turnaji potvrdila, že nie sú náhodné. Ako turnajová štvorka sa prebojovala do finále, kde podľahla reprezentantke Jariabkovej z Trenčína po setoch 17:21; 21:14; 16:21. Bálintová skončila na 5.-8. mieste, Lichancová na 10. a Balciarová na 12. mieste.

Umiestnenie vo štvorhrách: Bálintová s Balciarovou 5.-8.; Surová s Glajcovou (KE) a Lichancová s Pálešovou (TN) zhodne 3.-4. V mixe sa najďalej dostali páry Koribský, Surová a Szepesgyorky, Balciarová, ktoré sa umiestnili na 5.-8. mieste.

Trenčín 19.1.2008

Na GP staršieho žiactva dominovali chlapci Bratislavy a dievčatá Klenovca. Turnaja sa zúčastnilo 40 chlapcov a 41 dievčat. Úvodnou disciplínou na celoslovenských turnajoch zvaných Grand Prix býva zmiešaná štvorhra. Do finále v tejto disciplíne sa dostali páry Lichancová, Vícen (Klenovec, Bratislava) a Antalová, Haring (Klenovec, Bratislava).

Dúfame, že aj v roku 2008 sa budeme môcť tešiť z pódiových umiestnení našej bedmintonovej mlade

va). Po prvýkrát sa z víťazstva tešila Nikola Lichancová s Vícenom.

Druhou disciplínou býva dvojhra. Klenovec ešte zastupovali dievčatá Trnavská, Bálintová, Čajková a Renata Surová. Denisa Antalová mala pre zdravotné potiaže dlhodobý výpadok a tak sa obávala finálového stretnutia s Machunkovou (TN). Všetko ale dopadlo inak, pretože Bálintová prehrala s Čižnárovou (tiež TN). Následne Čižnárová porazila Machunkovú a Lichancová Čižnárovú a tak finále bolo klenovské, v ktorom Denisa Antalová zdolala Nikolu Lichancovú v dvoch setoch 24:22 a 21:14. Ostatné

dievčatá neprešli cez druhé kolo a skončili na 17.-32. mieste.

Vo štvorhre vyhral pár Lichancová, Machunková (Klenovec, Trenčín) nad párom Klenovca Antalová, Bálintová po setoch 21:17; 17:21 a 21:17.

Pre úplnosť dvojhru chlapcov vyhral Vícen a štvorhru pár Haring, Vícen (obaja Bratislava).

rii máme chlapca, ktorý má medailové ambície. Je ním Ivan Hruška. Vo dvojhre má pri žrebovaní smolu, aj teraz už v prvom kole narazil na finalistu Szaba (Šurany).

Najvýznamnejšia akcia M SR v tejto kategórii bude 17. mája v Košiciach.

Prešov 26.1.2008

Veľká cena Prešova staršieho dorastu sa hrala za účasti 29 chlapcov a 27 dievčat. Z Klenovca štartovali v tejto kategórii dve mladšie dorastenky (Romana Surová, Katarína Balciarová), dve staršie žiačky (Denisa Antalová a Nikola Lichancová) a napokon mladšia žiačka Nikoleta Bálintová. Prekvapením vo dvojhre dievčat bolo víťazstvo nenasadenej Borodáčovej (Prešov). Umiestnenie Klenovčaniek: Romana Surová po prehre s Orlovskou 5.-8., Denisa Antalová po prehre s Rebovou 5.-8., Bálintová po prehre s Orlovskou 9.-16. a Balciarová s Lichancovou tiež 9.-16.

Vo štvorhre pár Rebová, Surová skončil na 3.-4. mieste. Na 5.-8. mieste skončili Antalová, Fiřová (Klenovec, Košice) a Bálintová, Balciarová.

V mixe pár Vachálek, Surová (Bratislava, Klenovec) skončil na druhom mieste. Na 5.-8. mieste skončili Poláček, Bálintová (Košice, Klenovec) i Tomčík, Lichancová (Košice, Klenovec). S výsledkami možno vysloviť spokojnosť, ale turnaj odhalil aj nedostatky, na odstránenie ktorých máme čas dva a pol mesiaca do M SR, ktoré budú 12. apríla v Bratislave.

Ivan Majorský

Stručné dejiny Malohontu do roku 1803

Úvod

Už dávnejšie som uvažoval o napísaní časti z histórie Klenovca a pôsobenia zemianskej rodiny Englerovcov. Teraz ma však podnietil článok uverejnený v čísle 11/2007 v Klenovských novinách od Igora Tomu o lekároch bratoch Englerovcoch. Nakolko táto história je neznáma a vôbec sa nikde nevyučuje, na žiadnej škole, ba čo je horšie, k týmto archívnym dokumentom sa nedá dostať, pretože pri veľkom požiari Klenovca zhorela aj fara, a s ňou aj matrika a kronika obce. Túto problematiku (históriu) veľmi dobre spracoval v knihe horeuvedeného názvu Doc. PhDr. Leon Sokolovský, CSc. (rodák z Kokavy nad Rimavicou), ktorá vyšla v roku 1997. Ja, v mojich článkoch, budem čerpať z tejto knihy. Nakolko to bude rozsiahly materiál, bude postupne vychádzať v jednotlivých článkoch v tomto roku.

Na záver úvodu citujem záver predslovu k tejto knihe pána Sokolovského: „Nakoniec by som už len chcel vysloviť želanie, aby Stručné dejiny Malohontu do roku 1803 zaplnili predovšetkým medzeru v historickom povedomí mojich malohontských krajanov, aby prispeli nielen k fondu ich vedomostí o Malohonte, ale aj k ich spolupatričnosti, k vzťahu k svojmu regiónu.“

Historicko – zemepisná situácia

V historickosprávnom rozdelení počas predchádzajúcich storočí až do roku 1803 bol Malohont z celej východnej a južnej strany obkolesený gemerskou stolicou. Na severe susedil so zvolenskou stolicou a západnú hranicu mal spoločnú s Novohradom. Zákonným spojením Gemera s Malohontom vznikla v roku 1803 jednotná Gemersko-Malohontská stolica. Definitívne sa tým odstránila neprirodzená zviazanosť medzi Veľkým a Malým Hontom tvoriacim dovedy integrálny politickosprávny celok. Geografic-

ky boli totiž tieto dve časti Hontianskej stolice viac ako 70 km od seba. Preto sa dejiny Malohontu vyvíjali do značnej miery nezávisle, ba neraz v priamom protiklade s dianím v ostatnom Honte.

Počet obcí, ktoré územnosprávne spadali do Malohontu sa v priebehu historického vývoja menil. Od prvých písomných zmienok až do súčasnosti tu poznáme vyše 60 sídliských lokalít. Najviac asi 50 naraz obývaných, relatívne malých osád bolo asi v 14. až 15. storočí. Začiatkom 19. storočia, v čase jeho pripojenia ku Gemeru, bolo na území Malohontu už iba 37 administratívne samostatných obcí.

Vývoj osídlenia do začiatku 14. storočia

Praveké osídlenie tohto územia priamo súviselo s osídľovacím procesom v strednom Novohrade a dolnom Gemeri. Cesty prehistorických etnických skupín viedli sem najmä od juhozá-

padu, hore Poiplím, Potisím popri Slanej nahor k Rimave. Stopy po prvých dotykoch človeka s touto oblasťou, ktoré sa našli v malohontskej Vyšnej Pokoradzi, pochádzajú už zo staršej doby kamennej (peleolitu). Doklady osídlenia z mladšej doby kamennej (neolitu) sa našli v Ožďanoch. Neskôr v eneolite (2900-1900 pred kresťanským letopočtom) žili ľudia aj v oblasti Zacharoviec, Veľkých Teriakoviec, Maginhradu i Nižného Skálnika. V strednej až neskorej dobe bronzovej (1500 - 700 pred kresťanským letopočtom) sa osídlenie jednak zahusťovalo a postupilo v Sušianskej doline po Veľkú Suchú a v Rimavskej doline až po Tisovec.

Doteraz je najpodrobnejšie preskúmaná tzv. kyjatická kultúra (11. až 8. storočie pred kresťanským letopočtom).

Predpokladá sa, že prvé Slovanské osady v Malohon-

te sa objavili na jeho južnom okraji, pravdepodobne najneskôr v druhej polovici 7. storočia. Dokumentujú to nálezy z Rimavskej Soboty, Maginhradu, Hrachova a z Ožďan. Jediná je aj zmienka v listine z roku 1270 o starých haldách na okoli Rimavskej Bane. Najstaršie pôvodné slovanské pomenovanie sa vzťahuje k vodným tokom. Z nich na poprednom mieste stojí názov Rimava. Tieto a ďalšie zachované názvy vodných tokov, územných častí a jednotlivých lokalít jednoznačne potvrdzujú, že južnú oblasť Malohontu začali Slovania – Slováci obsadzovať už od 7. respektive od 8. storočia. Odtiaľto sa postupne posúvali na sever. Slovenskí obyvatelia Malohontu sa s príslušníkmi staromaďarských kmeňov mohli prvý raz stretnúť začiatkom 10. storočia v čase rozpadu Veľkomoravskej ríše. Maďari založili v južnom Malohonte pravdepodobne len veľmi málo nových dedín. Za jednu z nich sa považujú Dolné Zahorany, a pravdepodobne aj Sobôtka, lebo listinné zápisy z rokov 1861-1347 ju uvádzajú pod názvom Zabudfalu (Slobodná dedina).

Proces prvotného prenikania maďarského obyvateľstva do starých slovanských osád prebehol do konca 12. storočia. Na sever od čiar Ožďany – Rimavská Sobota – Vyšná Pokoradz – Zacharovce počas celého ďalšieho dejinného vývoja zostal výlučne slovenský.

Kolonizačná vlna, ktorá prešla v druhej polovici 13. storočia Slovenskom, sa do určitej miery prejavila aj na území Malohontu. V tomto období sa do Rimavskej bane a pravdepodobne aj do niekoľkých ďalších dedín dostali menšie skupiny nemeckých a azda aj talianskych kolonistov. V čisto slovenskom prostredí sa však veľmi skoro asimilovali a splynuli s ním.

Pavel Jakabšic

Historická mapa Malohontu

Klenovské

noviny

Vydáva Obec Klenovec. Adresa redakcie: Obecný úrad, Klenovské noviny, Námestie Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec. Šéfredaktor Mgr. Blažena Hrušková, redakčná rada Ing. Michal Kňažek, Július Molitoris, Stanislava Zvarová, grafická úprava Ing. Michal Kňažek. Telefón: 0911/886707, e-mail: klenovskenoviny@klenovec.sk. Reg. číslo MK SR: RP 121/2005, Tlač: REALITY-PRINT, Rimavská Sobota, Nám. M. Tompu 4, Rimavská Sobota